

โสภา หญิงชาววากวยแห่งหมู่บ้านคนเลี้ยงช้าง อายุ 35 ปี มีลูก 4 คน นักเจ็บป่วยด้วยอาการเหนื่อยอย่าง่าย ใจสั่น หายใจไม่อิ่ม ชาตามแขนขา ตกร่องดั้งดื่นตอนกลางคืนแล้วนอนไม่หลับไป 3-5 วัน บางทีนานเป็นเดือน โสภาจะรู้สึกตกใจมาเวลาได้ยินเสียงมอเตอร์ไซค์ดังขึ้นหรือเวลาเมืองมอเตอร์ไซค์ที่ส่งเสียงดังลั่น วิ่งผ่าน

นอกจากเสียงมอเตอร์ไซค์แล้ว เสียงเพื่อนบ้านและวัยรุ่นทะเลกัน เสียงอะอะของคนเมือง เสียงคำรามของเครื่องยนต์รถแทรกเตอร์ ก็เป็นสาเหตุให้โสภาเกิดอาการป่วยໄต้ไม่แพ้กัน

ดูเหมือน เสียง จะมีความหมาย บางอย่างแฟงอยู่ และเป็นสื่อของอำนาจอะไรบางอย่างที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ชีวิตของโสภา

โสภา มีอาการป่วยบันดาลครรภ์ ลูกสาวคนสุดท้อง เรือทำงานเป็นลูกจ้างที่โรงพยาบาลรีสอร์ต จังหวัดนครปฐม ส่วนสามีเป็นควาญช้าง ค้อยดูแลและฝึกหัดช้างออกแสดงให้นักท่องเที่ยวชม สองสามีภรรยามาทำงานที่นี่หลังจากช้างของครอบครัวสามีตายทำให้ไม่สามารถออกเรือขายงานช้าง หวาน พระพุทธชูป และเครื่องรางของขลัง ซึ่งถือเป็นรายได้

โสภา หญิงบ้า หรือเมียและแม่

หลักของครอบครัวชาวภูมิเนหมู่บ้าน คนเลี้ยงช้าง

อาการปวดเรื้emที่กระเพาะอาหาร ก่อนจะขยายไปสู่อวัยวะต่างๆ ของร่างกายจนรู้สึกชาตามแขนขา โสภาไปหาหมอที่โรงพยาบาลอำเภอ หมอบอกว่าเกิดจากแก๊สในกระเพาะอาหารและให้ยาลดกรด แต่อาการก็ไม่ทุเลา ไม่นานหลังอาการป่วยโสภาและสามีตัดสินใจกลับบ้านเกิดที่จังหวัดสุรินทร์ และเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลในตัวจังหวัดโสภาได้รับการฉีดยาและได้ยากรับมาทานที่บ้าน จากนั้นอีกไม่กี่เดือน ต่อมาระอักษรคลอดลูก

โสภาและสามีกลับมาทำนา 12 ไร่ซึ่งเป็นมรดกตกทอดของสามี แต่ผลผลิตที่ได้ก็ต่ำ เพราะที่นาเป็นดินทราย ไม่มีระบบน้ำประปาทันต้องอาศัยน้ำฝนตามฤดูกาล แม้หมู่บ้านจะอยู่ติดกับลำน้ำมูล แต่น้ำมูลช่วงที่ไหลผ่านหมู่บ้านก็เป็นน้ำเค็มเอามาใช้ทำนาไม่ได้ หน้าช้าบางปีน้ำมูลยังเออหันท่าวมที่นาเสียหาย

รายได้จากการทำนาที่ไม่พอจุนเจือครอบครัวผลักให้สามีของโสภาตัดสินใจไปทำงานเป็น Kavanaugh ลูกชุงที่ประเทศไทยเชียง ปล่อยให้โสภาอยู่กับลูกๆ ที่ยังเข้าวัยรุ่นเพียงลำพัง

ห้าปีหลังคลอดอาการป่วยกลับมารบกวนโสภาอีกครั้ง แม้คราวนี้อาการปวดห้องจะไม่รุนแรงนัก แต่อาการเหนื่อยง่าย ใจสั่น หายใจไม่อิ่ม

ที่กำเริบหนักกับกระบวนการชีวิตโสภาจนทำงานไม่ไหว บางครั้งไม่มีแรงแม้จะลุกเดิน

โสภาเทียรรักษาที่คลินิกในตัวอำเภอครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ก็ไม่เคยได้รับคำตอบที่ชัดเจนเกี่ยวกับอาการป่วย ครั้งใดที่หมอฉีดยาให้เขามีอาการร้าวซึ่งรู้สึกมีกำลังวังชา กินข้าวได้นอนหลับ แต่ด้วยภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวทำให้โสภาไม่สามารถไปรักษาที่คลินิกได้ทุกครั้งที่อาการป่วยกำเริบ สถานะนี้อนามัยใกล้บ้านจึงเป็นอีกแห่งหนึ่งที่โสภามักจะเวียนไปตรวจรักษา

โสภาเคยเล่าถึงอาการป่วยที่ยกจะหาสาเหตุให้สามีฟัง แต่คำตอบที่เธอได้รับคือ เธอมีอาการประสาททุกครั้ง

ศักดิ์ดาลูกชายวัยรุ่นทำให้โสภาเป็นกังวลมากที่สุด เพราะพฤติกรรมเกเร เช่น เมื่อโคนครูตักเตือนเรื่องผู้ยาผิดระเบียบ วันรุ่งขึ้นศักดิ์ดา ก็โกรหัวมาโรงเรียนและยังพิ่งปากทำท่าข่มขู่ครูผู้หญิงที่ว่ากล่าวเขา เมื่อพอยืนกรานให้ศักดิ์ดาไปขอโทษครู ศักดิ์ดา ก็หนีออกจากบ้านไปอยู่กับป้าและอาศัยข้าวกันบادرที่วัด

หลังเลิกเรียนศักดิ์ดา ก็จะไปรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ ที่ศูนย์พัฒนาชุมชนซึ่งตั้งอยู่ใกล้บ้าน นอกจากร้านซ่อมรถในหมู่บ้าน ศูนย์พัฒนาชุมชนเป็นสถานประกอบอีกแห่งหนึ่งที่วัยรุ่นมักแต่งมอเตอร์ไซค์มาจอดประชันโฉมกัน

“เสียงที่ดังจากศูนย์ฯ ไม่ว่าจะ

เป็นเสียงหัวเราะ เสียงทะเลวิวาท ของวัยรุ่น เสียงคนเมما เสียงมองเตอร์ไซค์ซึ่ง มันทำให้ใจสั่น เนื่องจากล้วงอะไรบางอย่าง แต่บอกไม่ได้ว่ามันคืออะไร”

ข่าวคราวการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซค์ของเด็กวัยรุ่นในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง ดังขึ้นเป็นระยะ โสภาเองก็เคยเสียหลานชายคนหนึ่งจากอุบัติเหตุ มอเตอร์ไซค์ชน จุดเกิดเหตุอยู่ห่างจากบ้านเธอไปไม่ไกล เมตร ทุกครั้งที่ได้ยินเสียงซึ่งมอเตอร์ไซค์ในหมู่บ้าน โสภามักจะคิดว่าเป็นฝันหรือของศักดิ์ดาลูกชายเรื่องความรู้สึกหวานกลัวจะกลับมาอีกเร็วๆ ทุกครั้ง

แต่โสภาก็ไม่อาจลางล่าวตักเตือนลูกชายได้ หน้าที่นี้จึงตกอยู่กับผู้เป็นสามี

แม้รายได้ของครอบครัวจะดีขึ้นจากเงินที่สามีส่งกลับมายากต่างประเทศ แต่ศักดิ์ดา ก็ยังอยากพำนัชออกเรื่องเรียนขายเครื่องรางของขลังในเมืองกับญาติ แม้โสภาจะรู้ดีว่ามันเป็นงานที่หนัก เป็นประสบการณ์อันเจ็บปวดของคนภายในที่ถูกมองด้วยสายตาเหยียดหยามขณะนำข้าวออกเรื่องขายของในเมืองแต่เชอ ก็คาดหวังอย่างให้ศักดิ์ดาได้บทเรียนชีวิตเพื่อเข้าใจและเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

ป้าไม่ในหมู่บ้านที่เคยเป็นแหล่งอาหารของช้างก็ถูกผู้มีอิทธิพลเข้า

ครอบครองบลูกป้ายacula บลัตส และสั่งห้ามไม่ให้ชาวบ้านพาซังรุกล้ำเบดป่า การพาซังออกตะเวนขายของในเมืองจึงไม่เพียงนำรายได้มาสู่ครอบครัวคนรวย หากยังเป็นช่องทางช่วยช้างซึ่งเป็นมารดกตอกกดจากบรรพบุรุษไม่ให้ห้อดตาย

ด้วยค่านิยมและสื่อโฆษณาวยรุ่นในหมู่บ้านเหล่ายังคนนำรายได้จากการพาซังตะเวนขายของในเมืองไปซื้อมอเตอร์ไซค์ บางคนจะซื้อมอเตอร์ไซค์จากตัวจังหวัดแล้วขึ้กลับหมู่บ้านพร้อมกับช้าง บางคนนำเงินมาแบ่งให้แม่เก็งไว้วังซึ่งแม่เก็งไม่มีสิทธิ์กำหนดว่าจะใช้เงินเหล่านี้อย่างไร เพราะรู้ดีว่าการเข้าเมืองไปกับช้างนั้นทุกข์ยากเหมือนไปขอทานลูกกับสามีอย่างจะใช้เงินทำอะไรด้วยมอง

เมื่อแม่คนใดไม่ยอมให้ลูกซื้อมอเตอร์ไซค์ลูกก็จะโกรธ แต่แม่ก็ไม่มีอำนาจต่อรองได้ ลูกบางคนจับมาไปขังในห้องน้ำ บางคนตีโองแตกวันละลูกจนกว่าแม่จะนำเงินที่ตนหมายไว้ปิดานน์มอเตอร์ไซค์ให้

โฆษณาและหญิงชาวภูมิในหมู่บ้านที่เจ็บป่วยด้วยอาการหัวใจอ่อน (เรียกชื่อตามชาวบ้าน) มีชีวิตราวกับแขวนอยู่บนเส้นด้ายที่ประบงพร้อมจะขาดผึ้งได้ทุกขณะ จากความเป็นหญิง เมียและแม่ที่มีอำนาจต่อรองน้อยในโครงสร้างความสัมพันธ์ เชิงอำนาจแบบชายเป็นใหญ่

เสียงในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเสียงมอเตอร์ไซค์มีสถานะเป็นพาหนะของอำนาจ มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจชายหญิงแห่งอยู่ในเสียงทำให้คนที่ประสบเข้าถูกกระดุ้นความรู้สึกเรื่องอำนาจต่อรองและตอกย้ำความด้อยอำนาจของตน จนเกิดความรู้สึกตกใจกลัวและวิตกกังวลเช่นเดียวกับที่โฆษณาและหญิงชาวภูมิต้องเผชิญจนเกิดอาการหัวใจอ่อน

เมื่อนัยยะของประสบการณ์ความเจ็บป่วยเป็นเช่นนี้ โรคหัวใจอ่อนหรือความทันทุกข์จากโครงสร้างอำนาจที่กัดซี่และความรุนแรงในชีวิตประจำวันจึงไม่อาจรักษาตามกระบวนการทางการแพทย์เพียงอย่างเดียว หากปัจจัยที่เกี่ยวข้องทางสังคมคือโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจในหมู่บ้านยังไม่เปลี่ยนผู้หญิงเหล่านี้ก็ยังมีสถานะคงเดิม

ในทางตรงข้าม ทางออกจากปัญหานี้คือการสนับสนุนให้ผู้หญิงเหล่านี้มีอำนาจต่อรองมากขึ้นภายใต้โครงสร้างอำนาจชายเป็นใหญ่ในสังคม ผ่านความเป็นผู้หญิง เมียและแม่

ไม่ใช่แค่จ่ายยากล้มประสบทลงบนเรื่องร่างหญิงผู้ด้อยอำนาจและถูกกดขี่้ซ้ำแล้วซ้ำอีก ที่

เรียนเรียงจาก Komatra Chuengsatian-sup. 1999. "Sense, Symbol and Soma: Illness Experience in the Soundscape of Everyday Life". *Culture, Medicine and Psychiatry*. Vol. 23. pp. 273-301.

